

Kierunki działania Akcji Katolickiej w Polsce na rok 2009

„Otoczmy troską życie. Akcja Katolicka w służbie życiu”

(hasło pracy formacyjnej i apostołskiej)

„Aby mieli życie i mieli je w obfitości” (J10, 10b)

(motto biblijne)

I. Wprowadzenie

Jezus, Dobry Pasterz, przychodzi po to, aby owce miały życie i miały je w obfitości (por. J10, 10b). Misją Zbawiciela jest obdarowanie człowieka pełnią życia. Człowiek zatem powinien odkrywać prawdę, że życie jest darem, zrozumieć jego piękno, potrafić się nim zachwycić i chcieć nim żyć, wyrażając wielki szacunek do własnego życia, do życia innych ludzi oraz do świata.

Hasło: „Otoczmy troską życie”, inspiruje uczniów Jezusa do medytacji nade wszystko nad życiem człowieka, od poczęcia aż do naturalnej śmierci, do jego ochrony oraz do troski o małżeństwo i rodzinę, według myśli Bożej.

Sługa Boży Jan Paweł II, w adhortacji apostołskiej *Ecclesia in Europa*, pisał: „Kościół powinien głosić z nową mocą to, co Ewangelia mówi o małżeństwie i o rodzinie, aby uzmysłwić ich znaczenie i wartość w zbawczym planie Bożym. Szczególnie konieczne jest stanowcze potwierdzenie, że te instytucje w rzeczywistości stanowią wyraz woli Boga. Trzeba przypominać prawdę o rodzinie jako głębokiej wspólnoty życia i miłości, otwartej na przyjęcie nowych istot; jak również o jej godności <Kościoła domowego> i jej udziale w posłannictwie Kościoła i w życiu społeczeństwa (n. 90).

Z miłością ponawiam wezwanie do wszystkich rodzin chrześcijańskich, które żyją w Europie: <Rodziny, stańcie się tym, czym jesteście!> Jesteście żywym obrazem Bożej miłości: spoczywa na was bowiem <misja strzeżenia, objawiania i przekazywania miłości, będącej żywym odbiciem i rzeczywistym udzielaniem się miłości Bożej ludzkości oraz miłości Chrystusa Pana Kościołowi, Jego Oblubienicy>.

Jesteście <sanktuarium życia [...]: miejscem, w którym życie, dar Boga, może w sposób właściwy być przyjęte i chronione przed licznymi atakami, na które jest ono wystawione, może też rozwijać się zgodnie z wymogami prawdziwego ludzkiego wzrostu>.

Jesteście fundamentem społeczeństwa jako pierwsze miejsce <humanizacji osoby i życia społecznego, wzorem nawiązywania relacji społecznych przeżywanych w miłości i solidarności>.

Bądźcie wy same wiarygodnymi świadkami Ewangelii nadziei! Jesteście bowiem *gaudium et spes*> (n. 94).

Konieczne jest <służenie Ewangelii życia, również poprzez <powszechną mobilizację sumień i wspólny wysiłek etyczny, aby wprowadzić w czyn wielką strategię obrony życia. Wszyscy razem musimy budować nową kulturę życia. Jest to wielkie wyzwanie, do którego należy podejść odpowiedzialnie, z przekonaniem, że <przyszłość cywilizacji europejskiej zależy w znacznej mierze od stanowczej obrony i promowania wartości życia, stanowiących rdzeń jej kulturowego dziedzictwa>; chodzi bowiem o przywrócenie Europie jej prawdziwej godności, związanej z tym, że jest ona miejscem, gdzie uznaje się niezrównaną godność każdej osoby ludzkiej” (n. 96).

II. Kontekst duszpasterski i społeczny

W nowym roku duszpasterskim będziemy kontynuować nakreśloną przez Konferencję Episkopatu Polski na lata 2006-2010 drogę, zawartą w myśli przewodniej: *Kościół niosący Ewangelię nadziei*. Toteż realizacja tematu: *Otoczmy troską życie*, ma być logiczną konsekwencją tych zagadnień, które były realizowane w latach ubiegłych. Chrześcijanin bowiem, który jest świadomy swego umiłowania, wybrania i powołania przez Boga, powinien stawać się zawsze uczniem Chrystusa i żyć Jego życiem.

Temat pracy formacyjnej i apostołskiej podejmujemy w konkretnej sytuacji społecznej Europy i naszej Ojczyzny. Jan Paweł II, w adhortacji apostołskiej *Ecclesia in Europa*, pisze: „Liczne czynniki kulturowe, społeczne i polityczne przyczyniają się do coraz bardziej widocznego kryzysu rodziny. Godzą one w różnej

mierze w prawdę i godność osoby ludzkiej, przy czym podają w wątpliwość – wypaczając ją – samą ideę rodziny. Wartość nierozzerwalności małżeństwa jest coraz bardziej lekceważona; żąda się prawnego uznania związków faktycznych oraz zrównania ich z prawomocnym małżeństwem; próbuje się akceptować wzorce związku dwóch osób, w których różnica płci nie odgrywa istotnej roli” (n. 90). Tych tendencji coraz mocniej doświadczamy także w Polsce. Dochodzi do tego proces starzenia się społeczeństw, związany ze spadkiem liczby urodzeń, co jest – według Jana Pawła II – przejawem braku nadziei oraz znakiem „kultury śmierci” przenikającej dzisiejsze społeczeństwo (por. n. 95). Szerzenie się aborcji, zamachy na życie ludzkie, jakimi są „zabiegi na embrionach ludzkich, które (...) prowadzą nieuchronnie do zabicia embrionów, albo niewłaściwe stosowanie prenatalnych technik diagnostycznych” (n. 95) – budzi niepokój i jest znakiem gasnących światła nadziei w Europie. Wielkim niepokojem napawa też fakt szerzenia się eutanazji zamaskowanej czy dokonywanej jawnie.

Miejscem, gdzie każdego dnia umiera wiele osób, są nasze drogi. Równocześnie wiadomo, jak bardzo problem odpowiedzialności i ostrożności na drogach jest przez ludzi lekceważony. Trzeba zatem, aby chrześcijanie i w tym względzie radykalnie opowiedzieli się po stronie życia.

Radością napawa fakt, że wiele środowisk jest zaangażowanych w obronę życia. Wielkim bogactwem Kościoła w Polsce jest działalność Ruchu Hospicyjnego, kształtującego myślenie Polaków na temat śmierci, umierania i żałoby. Cieszy stała troska o ludzi ubogich, wyrażana w ofiarności na rzecz instytucji, które im pomagają, w działalności Caritas Polska i parafialnych zespołów Caritas, a także w bezinteresownej pomocy potrzebującym, którą niesie wielu wolontariuszy, a wśród nich ludzie młodzi.

Trud realizacji programu formacyjnego i apostołskiego powierzamy wstawiennictwu Maryi – Matce <nowej ewangelizacji>, Jutrzence nowego świata i Matce żyjących.

Szacunku do własnego życia, do życia innych ludzi i stworzonego świata pragniemy uczyć się od Matki Bożej i św. Józefa, strażnika życia Jezusa i Jego Matki, a także od św. Gianny Beretty Molli – matki, która ofiarowała własne życie za życie swego dziecka oraz od bł. Stanisława Starowieyskiego i bł. Karoliny Kózkówny. Szczególnymi patronami pracy duszpasterskiej Kościoła w Polsce i Akcji Katolickiej w roku 2008/2009 będą: św. Brunon z Kwerfurtu (1000-lecie męczeńskiej śmierci) i św. Paweł Apostoł, którego „Rok” obchodzimy w Kościele (por. *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2008/2009*, s. 19-23).

III. Ogólne cele i zadania

(zob. *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2008/2009*, s. 23-24)

- Wyznanie wiary w Boga, który jest Bogiem życia, który sam troszczy się o życie i objawia się przez nie,
- umocnienie wiary w Boga Stworzyciela, Dawcę wszelkiego życia,
- uwielbienie Boga, który jest Panem życia,
- przyłgnięcie na nowo do Stwórcy, by odkryć pełnię swej godności i doświadczyć uczestnictwa w życiu samego Boga,
- odkrywanie Biblii jako podręcznika w „szkole życia”,
- wskazywanie na konieczność stałej troski o rozwój życia duchowego,
- ukazanie życia w różnych jego wymiarach: wegetatywnym, fizycznym, psychicznym i duchowym oraz jako daru, który złożony został przez Boga w ręce człowieka,
- podkreślanie potrzeby integralnego patrzenia na człowieka z jego życiem duchowym, psychicznym i cielesnym,
- pokazanie człowieka jako korony stworzenia,
- odkrywanie wielkości i piękna życia,
- przypominanie o odpowiedzialności człowieka za dar życia,
- uczenie troski o życie bliźnich na każdym jego etapie, od poczęcia aż do naturalnej śmierci, niezależnie od sprawności czy niepełnosprawności, której człowiek doświadcza,
- demaskowanie zagrożeń płynących z laickiej mentalności, skierowanych przeciwko życiu,
- uczenie pozytywnego mówienia o życiu, by móc zafascynować się darem otrzymanym od Boga,
- pokazanie życia jako najpiękniejszego daru, powierzonego trosce człowieka,
- uczenie odpowiedzialnej troski o ciało,

- odkrywanie duchowego wymiaru życia,
- inspirowanie nowych form opieki duszpasterskiej nad osobami w żałobie,
- promowanie świętości życia, podkreślanie niezastąpionej roli rodziny jako środowiska życia,
- przeciwstawienie się cywilizacji śmierci,
- ożywienie zapału w budowaniu cywilizacji życia i miłości,
- wspieranie środowisk specjalizujących się posłudze na rzecz obrony życia ludzkiego,
- podkreślanie niezastąpionej roli wiernych świeckich w służbie życiu,
- odkrywanie w odniesieniu do Stwórcy tej prawdy, że wartość życia nie jest absolutna, że człowiek nie jest panem życia,
- ukazywanie życia jako tajemnicy, w którą wchodzi się nie przez logikę myślenia, ale przez wtajemniczenie, które jest jakby życiową liturgią,
- pokazanie aspektu paschalnego życia,
- zachęta do nowej lektury nauczania Jana Pawła II zawartego w encyklice *Evangelium vitae* i słów papieża wypowiedzianych w Kaliszu, 4 czerwca 1997 r., wzywających do stawiania po stronie życia,
- przypomnienie wielkiego bogactwa myśli pozostawionych w cyklu katechez *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich. Odkupienie ciała a sakramentalność małżeństwa* sługi Bożego Jana Pawła II,
- uczynienie miejsca w posłudze duszpasterskiej dla ekologii ducha, by uczyć harmonii ze światem przyrody i stawać na straży życia także w tym wymiarze.

IV. Metody i środki realizacji programu duszpasterskiego przez księży asystentów

(Zob. *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2008/2009*, s. 25-42).

V. „Otoczmy troską życie. Akcja Katolicka w służbie życiu”

Akcja Katolicka, nawiązując do *Programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce na rok 2008/2009*, przyjęła następujące hasło dla swojej pracy formacyjnej i apostołskiej: „Otoczmy troską życie. Akcja Katolicka w służbie życiu”. Pod tym też tytułem ukazały się materiały formacyjne na 2008/9 dla członków stowarzyszenia. W *Słowie wstępnym* bp M. Leszczyński, krajowy asystent Akcji Katolickiej, przywołując słowa papieża Benedykta XVI, pisze m.in.: „Obrona życia ludzkiego, od poczęcia aż do naturalnej śmierci, jest dla chrześcijan <pilnym i niezbędnym polem apostołatu i ewangelicznego świadectwa (...). Obrona życia ludzkiego stała się dziś praktycznie trudniejsza, albowiem wytworzyła się mentalność postępującej deprecjacji jego wartości, pozostawionej ocenie jednostki. Konsekwencją tego jest zmniejszenie szacunku dla samej osoby ludzkiej, wartości, która jest podstawą wszelkiej cywilizowanej koegzystencji, bez względu na wyznawaną wiarę>” (Benedykt XVI do członków włoskiego Ruchu dla Życia, KAI, 12 V 2008). Kościół nieustannie przypomina, że życie ludzkie ma swoje źródło w odwiecznym planie Stwórcy, dlatego trzeba je chronić na wszelki możliwy sposób. W tym celu należy podejmować inicjatywy służące przyjęciu i obronie każdego życia oraz ochronie rodziny, opartej na małżeństwie sakramentalnym mężczyzny i kobiety, która jest powołana do dzieła wychowywania” (M. Leszczyński, *Słowo wstępne*, [w:] „Otoczmy troską życie. Akcja Katolicka w służbie życiu”. Materiały formacyjne na 2009 rok, oprac. zespół p. red. ks. prof. Tadeusza Borutki, Kraków 2008).

W materiałach zaproponowano 12 tematów na comiesięczne spotkania realizowane w Parafialnych Oddziałach Akcji Katolickiej:

1. *Współczesne zagrożenia życia ludzkiego* (ks. dr Grzegorz Noszczyk),
2. *Integralny związek między życiem naturalnym i nadprzyrodzonym człowieka* (ks. dr Wiesław Łużyński),
3. *Aktualność przykazania „nie zabijaj”* (ks. T. Borutka),
4. *Ewangeliczna prawda o życiu* (ks. Mirosław Dziedzic),
5. *Życie jako dar od Boga i zadanie dla człowieka* (ks. M. Dziedzic),
6. *Odpowiedzialne macierzyństwo* (ks. dr W. Łużyński),
7. *Zaangażowane ojcostwo* (ks. W. Łużyński),
8. *Zadania służby zdrowia w dziedzinie ochrony życia* (ks. M. Dziedzic),
9. *Odpowiedzialność prawników i polityków w kwestii promocji życia*

- (ks. Jarosław Sroka),
10. *Moralna ocena aborcji i eutanazji* (ks. T. Borutka),
11. *Problem <jakości> i <wartości> życia ludzkiego* (ks. G. Noszczyk),
12. *Troska o rozwój nowej kultury życia* (ks. J. Sroka).

VI. Stałe zalecenia dla członków Akcji Katolickiej

1. Modlitwa, liturgia, formacja:

- a/ praktyka comiesięcznej adoracji Najświętszego Sakramentu, *Liturgii Godzin* i modlitwy różańcowej,
- b/ codzienna lektura Pisma Świętego,
- c/ pełny udział w niedzielnej Mszy Świętej; pomoc w czynnościach liturgicznych),
- d/ systematyczne korzystanie z sakramentu pokuty,
- e/ modlitwa za kapłanów,
- f/ udział w rekolekcjach i dniach skupienia (KIAK, DIAK i POAK),
- g/ udział w pielgrzymkach: krajowej na Jasną Górę i diecezjalnych (w miarę możliwości z członkami KSM),
- h/ studium nauczania Kościoła: papieskiego i Episkopatu Polski,
- i/ studium wydawnictw Akcji Katolickiej,
- j/ uczenie dzieci i młodzieży odpowiedzialności za Kościół, zaznajamianie ich z ideą ruchów i stowarzyszeń kościelnych, a zwłaszcza z Akcją Katolicką i KSM, oraz wprowadzanie ich w działalność apostolską.

2. Problematyka społeczna

- a/ propagowanie katolickiego modelu małżeństwa i rodziny; troska duchowa i materialna o rodzinę, wspieranie ludzi dotkniętych kryzysem wiary,
- b/ troska o ubogich, potrzebujących i bezrobotnych na terenie parafii,
- c/ koordynacja przez DIAK-i działań charytatywnych podejmowanych przez POAK-i oraz wspieranie parafialnych świetlic środowiskowych,
- d/ podejmowanie współpracy z samorządami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką społeczną, w tym bezrobociem oraz zagadnieniami związanymi z edukacją, kulturą, sportem i rekreacją,
- e/ wspieranie polityków wywodzących się ze środowisk katolickich, a w szczególności członków AK, oraz stawianie im wymagań, w świetle katolickiej nauki społecznej, aby służyli uczciwie Bogu i Ojczyźnie; nawiązanie kontaktów z nowo wybranymi przedstawicielami samorządów terytorialnych,
- f/ czynny udział w życiu społecznym, kulturalnym i oświatowym swojego środowiska; promowanie wartościowej literatury i sztuki oraz dziedzictwa kulturowego Kościoła (archiwa, biblioteki, zabytki sztuki sakralnej), celem podtrzymania pamięci o przeszłości Kościoła i Ojczyzny.

3. Sprawy organizacyjne

- a/ powoływanie nowych Parafialnych Oddziałów Akcji Katolickiej oraz pobudzanie do aktywności już istniejące,
- b/ promocja Akcji Katolickiej w krajach sąsiednich
- c/ realizowanie programu zawartego w materiałach instruktażowych,
- d/ wysyłanie przedstawicieli DIAK na szkolenia liderów organizowane przez KIAK,
- e/ utrzymywanie stałego kontaktu DIAK z KIAK; zgłaszanie propozycji uwag i pytań, dotyczących funkcjonowania stowarzyszenia, a także przekazywanie informacji o wszelkich trudnościach, z jakimi borykają się DIAK-i,
- f/ aktywny udział członków AK w pielgrzymce na Jasną Górę oraz w konferencjach organizowanych przez KIAK oraz DIAK-i,
- g/ zaangażowanie w organizację Dnia Papieskiego,

- h/ podejmowanie współpracy z ruchami, organizacjami oraz stowarzyszeniami kościelnymi, a zwłaszcza z KSM, na wszystkich szczeblach naszych struktur,
- i/ organizowanie konkursów, festiwali, przeglądów pieśni, poezji oraz wiedzy religijnej dla dzieci i młodzieży,
- j/ propagowanie idei AK w środkach masowego przekazu,
- k/ regularne przekazywanie składek członkowskich,
- l/ przesyłanie w terminie do KIAK-u rocznych sprawozdań z działalności DIAK.

VII. Dokumenty Kościoła i pomoce formacyjne

- Encyklika Pawła VI *Humanae vitae*,
- Enc. Jana Pawła II *Evangelium vitae*,
- Enc. Benedykta XVI *Deus caritas est*,
- Adhortacja apostolska Jana Pawła II *Ecclesia in Europa*,
- Adhort. Apost. Benedykta XVI *Sacramentum caritatis*,
- List apostolski Jana Pawła II *Salvifici doloris*,
- List Jana Pawła II do Rodzin,
- Deklaracja Kongregacji Nauki Wiary *Donum vitae*,
- *II Polski Synod Plenarny*, Poznań 2001 (s. 29-48).

*

- *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2008/2009 <Otoczmy troską życie>*. Komisja Duszpasterstwa Ogólnego Konferencji Episkopatu Polski, Poznań 2008,

- *Otoczmy troską życie. Akcja Katolicka w służbie życiu*. Materiały formacyjne na 2009 rok, oprac. zespół p. red. ks. prof. Tadeusza Borutki, Kraków 2008.

*

- Bp M. Leszczyński, *Idźcie naprzód z nadzieją! Szkice o Akcji Katolickiej*, Warszawa-Zamość 2006,
- *Akcja Katolicka. Wprowadzenie kandydatów w podstawowe zagadnienia*, t. 23, („Biblioteka Akcji Katolickiej”), red. ks. T. Borutka, Bielsko Biala-Kraków 2007,
- ks. T. Borutka, *Akcjo Katolicka, nie lękaj się. Należysz do Kościoła i mieszkasz w sercu Boga. Homilie, artykuły, i wywiady*, Kraków 2008,
- „Biuletyn Krajowego Instytutu Akcji Katolickiej w Polsce”,

*

- Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich. Odkupienie ciała a sakramentalność małżeństwa*, Citta del Vaticano 1986,
- K. Szczygieł (red.), *W trosce o życie. Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej*, Tarnów 1998,
- D. Kornas-Biela, *Wokół początku życia ludzkiego*, Warszawa 2002,
- J. Salij, *Wybierajmy życie!* Poznań 2002,
- M. Machinek, *Życie w dyspozycji człowieka. Wybrane problemy etyczne u początku ludzkiego życia*, Olsztyn 2004,
- J. Kupczak, *Dar i komunია, Teologia ciała w ujęciu Jana Pawła II*, Kraków 2006,
- A. Muszala, A. Rudziewicz, *Bioetyka w szkole. Dla nauczycieli, wychowawców i katechetów*, Kraków 2007.